

Про педологічні викривлення в системі наркомосів.

Постанова Центрального Комітету ВКП(б).*

ЦК ВКП(б) встановлює, що Наркомос РСФРР і наркомоси інших союзних республік допустили викривлення в керівництві школою, яке виявилось в масовому насадженні в школах так званих „педологів“ і передовір'ї їм найважливіших функцій по керівництву школою й вихованню учнів. Розпорядженнями наркомосів на педологів були покладені обов'язки комплектування класів, організації шкільного режиму, спрямування всього навчального процесу „з погляду педологізації школи й педагога“, визначення причин неуспішності школярів, контроль над політичними поглядами, визначення професій тих, що закінчують школи, усунення з шкіл тих, що не успівають і т. д.

Створення в школі, поряд з педагогічним складом, організації педологів, незалежної від педагогів, яка має свої керівні центри у вигляді різних педологічних кабінетів, обласних лабораторій і науководослідних інститутів, роздрібнення навчальної і виховної роботи між педагогами і педологами при умові, що над педагогами був учинений контроль від ланки педологів,— все це не могло не знижувати на ділі роль і відповідальність педагога за постановку навчальної і виховної роботи, не могло не створювати фактичну безконтрольність у керівництві школою, не могло не завдати шкоди всій справі радянської школи.

Ця шкода була поглиблена характером і методологією педологічної роботи в школі. Практика педологів, яка проходила в цілковитому відриві від педагога і шкільних занять, звелась в основному до псевдонаукових експериментів і проведення серед школярів і їх батьків незчисленної кількості обслідувань у вигляді безглузвих і шкідливих анкет, тестів тощо, давно засуджених партією. Ці ніби наукові „обслідування“, проваджені серед великої кількості учнів і їх батьків, спрямовувались переважно проти тих, що не успівали або не вкладалися в рамки шкільного режиму школярів, і мали своєю метою довести, ніби, з „наукового“ „біосоціального“ погляду сучасної педології спадкову й соціальну обумовленість неуспішності учня чи окремих дефектів його поведінки, знайти максимум негативних впливів і патологічних викривлень самого школяра, його сім'ї, родичів, предків, громадського середовища і тим самим знайти привід для усунення школярів з нормального шкільного колективу.

З цією ж метою діяла широка система обслідувань розумового розвитку й обдарованості школярів, яка некритично перенесена на радянський ґрунт з буржуазної класової педології й являє з себе формене знущання з учнів, яка суперечить завданням радянської школи і здоровому глуздові. Дитині 6-7 років ставилися стандартні казуїстичні

* Цю постанову передруковано з „Комуніста“ від 5 липня 1936 р.

питання, після чого визначався її так званий „педологічний“ вік і ступінь її розумової обдарованості.

Все це вело до того, що все більше й більше число дітей залічувалося до категорії розумово відсталих, дефективних і „важких“.

На підставі віднесення школярів, які підпали під педологічне „вивчення“, до однієї з зазначених категорій, педологи визначали дітей, які належать усуненню з нормальної школи до „спеціальних“ шкіл і класів для дітей „важких“, розумово відсталих, психоневротиків тощо.

ЦК ВКП(б) встановлює, що в результаті шкідливої діяльності педологів комплектування „спеціальних“ шкіл провадилося в широкому і дедалі більшому масштабі.

Всупереч прямій вказівці ЦК ВКП(б) і РНК Союзу РСР про створення 2-3 шкіл для дефективних і дезорганізуючих навчання школярів, НКосвіти РСФРР було створено велику кількість „спеціальних“ шкіл різних назв, де величезна більшість учнів — цілком нормальні діти, які підлягають переведенню назад до нормальних шкіл. У цих школах, поруч з дефективними дітьми, навчаються талановиті і обдаровані діти, огульно віднесені педологами на підставі псевдонаукових теорій до категорій „важких“.

Щодо постановки справи в цих „спеціальних“ школах, то ЦК ВКП(б) визнає становище з навчальною і виховною роботою в них зовсім нестерпним, яке межує з злочинною безвідповідальністю. „Спеціальні“ школи є по суті бездоглядними, постановка навчальної роботи, навчального режиму і виховання в цих школах віддані в руки найменш кваліфікованих вихователів і педагогів. Ніякої серйозної виправної роботи в цих школах не організовано. В наслідок велика кількість дітей, які в умовах нормальної школи легко піддаються виправленню і стають активними, сумлінними і дисциплінованими школярами, — в умовах „спеціальної“ школи набувають поганих навичок і нахилів і *стають дедалі важче виправлюваними*.

ЦК ВКП(б) вважає, що такі перекручення виховної політики партії в практиці органів наркомосу могли скластися в результаті того, що наркомоси досі стоять осторонь від корінних і життєвих завдань керівництва школою і розвитку радянської педагогічної науки.

Тільки зневагою наркомосів до керівництва педагогічною наукою й практикою можна пояснити той факт, що антинаукова і неуцка теорія відмирання школи, засуджена партією, продовжувала до останнього часу користуватися визнанням у наркомосах і її адепти у вигляді педологів, які не доучилися, насаджувались у все ширших масштабах.

Тільки кричущою неурою наркомосів до завдань правильної постановки справи виховання підростаючого покоління і неурою ряду їх керівників можна пояснити той факт, що в системі наркомосів педагогіка була зневажливо оголошена „емпірикою“ і „наукоподібною дисципліною“, а так звана педологія, яка не склалася ще і вихляє, яка не визначила свого предмета й методу і повна шкідливих антимарксистських тенденцій, — була оголошена універсальною наукою, закликаною спрямувати всі сторони навчально-виховної роботи, у тому числі педагогіку й педагогів.

Тільки головотеським нехтуванням справи розвитку радянської педагогічної науки можна пояснити той факт, що широкий, різнобічний досвід численної армії шкільних працівників не розробляється і не узагальнюється і радянська педагогіка перебуває на задвірках у наркомосів, тоді як представникам теперішньої так званої педології надається широка можливість проповіді шкідливих псевдонаукових поглядів і проведення масових, більш ніж сумнівних, експериментів над дітьми.

ЦК ВКП(б) засуджує теорію і практику сучасної, так званої, педології. ЦК ВКП(б) вважає, що і теорія і практика, так званої, педології, базується на псевдонаукових, антимарксистських положеннях. До таких положень належить, насамперед, головний „закон“ сучасної педології — „закон“ фаталістичної обумовленості долі дітей біологічними і соціальними факторами, впливом спадковості і якогось незмінного середовища.

Цей глибоко реакційний „закон“ знаходиться у кричущій суперечності з марксизмом і з усією практикою соціалістичного будівництва, що успішно перевиховує людей у дусі соціалізму і ліквідує пережитки капіталізму в економіці й свідомості людей.

ЦК ВКП(б) встановлює, що така теорія могла з'явитися тільки в результаті некритичного перенесення до радянської педагогіки поглядів і принципів антинаукової буржуазної педології, яка ставить своїм завданням, з метою збереження панування експлуаторських класів, довести особливу обдарованість і особливі права на існування експлуаторських класів і „вищих рас“ і, з другого боку, фізичну й духовну приреченість трудящих класів і „нижчих рас“. Таке перенесення до радянської науки антинаукових принципів буржуазної педології тим більш шкідливе, що воно прикривається „марксистською“ фразеологією.

ЦК ВКП(б) вважає, що створення марксистської науки про дітей можливе тільки на ґрунті подолання зазначених вище антинаукових принципів сучасної так званої педології і суворой критики її ідеологів і практиків на основі цілковитого відновлення педагогіки, як науки, і педагогів, як її носіїв і провідників.

ЦК ВКП(б) постановляє:

1. Відновити повністю в правах педагогіку і педагогів.
2. Зліквідувати ланку педологів у школах і вилучити педологічні підручники.
3. Запропонувати Наркомосові РСФРР і наркомосам інших союзних республік переглянути школи для важко виховуваних дітей, перевівши основну масу дітей до нормальних шкіл.
4. Визнати неправильними постанови Наркомосу РСФРР про організацію педологічної роботи і постанову РНК РСФРР від 7 березня 1931 року „Про організацію педологічної роботи в республіці“.
5. Скасувати викладання педології, як окремої науки, в педагогічних інститутах і технікумах.
6. Розкритикувати в пресі всі теоретичні книги теперішніх педологів, які вийшли досі.
7. Бажаючих педологів - практиків перевести до педагогів.
8. Zobov'язати наркома освіти РСФРР через місяць подати до ЦК ВКП(б) звіт про хід виконання цієї постанови.

ЦК ВКП(б).

4 липня 1936 р.

Відповідно до постанови ЦК ВКП(б) „Про педологічні викривлення в системі наркомосів“, нарком охорони здоров'я СРСР тов. Г. Н. Камінський видав наказа про ліквідацію посади педологів і про закриття педологічних філій в усіх лікувальних, санітарних і оздоровних закладах для дітей та підлітків.

Вилучені з системи ВЦРПС профконсультаційні бюро включаються до складу дитячих поліклінік або дитячих філій єдиних диспансерів,

яким заборонено давати будьякі оцінки здібностей дітей, висновки або поради, які виходять за межі об'єктивно уgruntованої медичної діагностики. При доборі і поси́ланні дітей та підлітків до диференційованих лікувальних та санаторних закладів запропоновано суворо керуватися тільки медичними показаннями і протипоказаннями, передбаченими відповідними постановами Наркомздоров'я.

Від редакції. В найближчому номері журналу редакція дасть критику педологічних перекручень у медичних закладах.

1748784

Народний Комісаріат Охорони Здоров'я УСРР
Український Інститут Експериментальної Медицини

Експериментальна Медицина

Щомісячний журнал

№ 9

Вересень
Septembre

1936

La médecine
expérimentale

Держмедвидав

68